

แบบฟอร์มการเขียนแบบถอดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านความรู้เทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ชื่อ-สกุล ผู้เล่าเรื่อง นายอภิชัย เลี่ยมทอง คณะวิชา/หน่วยงาน วิทยาลัยคนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต
2. ชื่อ-สกุล ผู้บันทึก นายอภิชัย เลี่ยมทอง คณะวิชา/หน่วยงาน วิทยาลัยคนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต
3. บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เล่าเรื่อง

หัวหน้าหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต อาจารย์ประจำสาขาการแสดงดนตรี ผู้สอนวิชาดนตรีปฏิบัติ วงซอเบอ์ และวิชาการแสดงดนตรีเดี่ยวสำหรับนักศึกษาปี 3 และปี 4

4. เรื่องที่เล่า

การประยุกต์เนื้อหาการสอนเพื่อให้เหมาะสมสำหรับการสอนดนตรีปฏิบัติสำหรับนักศึกษาแต่ละคน

5. ความเป็นมาของเรื่องที่เล่า

สำหรับการเรียนการสอนในวิทยาลัยคนตรี วิชาดนตรีปฏิบัติ เป็นวิชาเพียงวิชาเดียวที่จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนเป็นลักษณะตัวต่อตัว กล่าวคือลักษณะการสอน ต้องสอนเป็นรายบุคคล สาเหตุเพราะวิชานี้เน้นทักษะการปฏิบัติ และนักศึกษาแต่ละคน มีทักษะและปัญหาการบรรเลงที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล ดังนั้น เพื่อให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จสูงสุด เนื้อหาการสอนจึงแตกต่างกันในแต่ละเรื่องดนตรี และแตกต่างกันตามแต่นักศึกษาแต่ละคน ฉะนั้นผู้สอนดนตรีปฏิบัติจึงจำเป็นต้องประเมินความสามารถ และปัญหาของนักศึกษาแต่ละคนเสียก่อน แล้วจึงวางแผนการสอนให้เหมาะสมสำหรับนักศึกษาแต่ละคน ดังนั้นวิชาดนตรีปฏิบัติ จึงเป็นวิชาที่ต้องใช้เทคนิคการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง

6. วิธีการ/ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่ใช้ ผู้มีส่วนร่วม อุปสรรค หรือปัญหาในการทำงาน และแนวทางการแก้ไข

การสอนดนตรีปฏิบัติเป็นรายบุคคลนั้น ถึงแม้ว่า จะเป็นการลงทะเบียนเรียนภายใต้รหัสวิชาเดียวกัน แต่การสอนนั้น จะไม่สามารถกำหนดแผนการสอนให้เหมือนกันสำหรับนักศึกษาทุกคน เพราะนักศึกษาแต่ละคน มีความถนัดทางเครื่องดนตรีที่ต่างกัน มีความสามารถในด้านเทคนิค มีปัญหาด้านทักษะ และมีความเข้าใจดนตรีที่ต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเรียนดนตรีก่อนหน้านี้ที่นักศึกษาจะเข้ามาเรียนระดับอุดมศึกษา นักศึกษาบางคนเริ่มเรียนดนตรีปฏิบัติกับครูที่มีความสามารถด้านการสอนตั้งแต่อายุเพียง 3 ขวบ ผ่านประสบการณ์การแข่งขันดนตรีต่างๆ มากมาย ส่วนบางคน เพิ่งเริ่มเรียนดนตรีตามโรงเรียนดนตรีในห้างสรรพสินค้าได้ไม่นาน เมื่อเข้ามาเรียนดนตรีในระดับมหาวิทยาลัยแล้ว แม้ว่าจะลงทะเบียนเรียนรหัสวิชาเดียวกัน แต่นักศึกษาจะมีความสามารถต่างกันอย่างมาก ดังนั้นผู้สอนดนตรีปฏิบัติทุกคน จะต้องประเมินความสามารถด้านดนตรีปฏิบัติของนักศึกษาเสียก่อน จึงสามารถวางแผนการสอนได้ถูกต้องให้เหมาะสมกับนักศึกษาแต่ละคน สำหรับวิทยาลัยคนตรินั้น จะมีนักศึกษาส่วนหนึ่ง เป็นนักศึกษาที่ได้รับทุนความสามารถพิเศษทางดนตรี นักศึกษาเหล่านี้มีความสามารถทางดนตรีปฏิบัติสูง บ่อยครั้ง เกิดกรณีที่นักศึกษาทุนที่เข้ามาเรียนปีแรกเหล่านี้ มีความสามารถด้านดนตรีปฏิบัติสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เรียนเครื่องดนตรีเดียวกัน การวางแผนการสอน จึงจำเป็นต้องวางแผนต่อยอดจากความสามารถที่นักศึกษามีอยู่แล้วให้ก้าวหน้ามากขึ้น ดังนั้นการตัดสินใจผลการเรียน จึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการของนักศึกษาในแต่ละเทอมเป็นสำคัญ

ขั้นตอนแรกในการสอนดนตรีปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้ สิ่งที่ครูผู้สอนดนตรีปฏิบัติทุกคนต้องทำคือ การประเมินความสามารถด้านดนตรีปฏิบัติของนักศึกษาออกมาเป็น 2 ด้านเสียก่อน คือ ด้านปัญหาเทคนิคการบรรเลงที่ต้องแก้ไข และด้านการสร้างเทคนิคการบรรเลงใหม่ๆ ที่นักศึกษายังไม่ได้เรียน

นักศึกษาที่สอบเข้าศึกษาต่อด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษาทุกคน จำเป็นต้องสอบดนตรีปฏิบัติในการสอบเข้า นี้คือด้านแรกที่คุณสอนจะรับทราบความสามารถด้านดนตรีปฏิบัติของนักศึกษาในขั้นต้น เมื่อวิทยาลัยดนตรีรับเข้าศึกษาแล้ว อาจารย์ผู้สอนดนตรีจะใช้เวลาในการเรียนชั่วโมงแรกในการประเมินความสามารถของนักศึกษาอย่างละเอียดอีกครั้ง โดยการพูดคุย สอบถามประวัติการเรียนดนตรี ให้นักศึกษابรรเลงให้ผู้สอนฟัง ผู้สอนจะมองเห็นปัญหา และสามารถวางแผนการสอนให้เหมาะสมได้ต่อไป

สำหรับการวิเคราะห์ปัญหาการบรรเลงที่นักศึกษามีอยู่นั้น อาจารย์ผู้สอนต้องเป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ด้านการสอนดนตรีปฏิบัติเป็นอย่างมาก ต้องมองเห็นปัญหาที่ต้องแก้ไข และมองหาแนวทางพัฒนาต่อยอดของนักเรียนแต่ละคน เช่นเดียวกับแพทย์ที่ต้องวิเคราะห์อาการของผู้ป่วย และต้องเลือกยารักษาที่เหมาะสมกับคนไข้แต่ละคน ยารชนิดเดียวกันนั้น อาจไม่สามารถรักษาคคนไข้ที่มีอาการเดียวกันให้หายขาดได้ทุกคน อาจารย์ผู้สอนดนตรีปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องมีอุปกรณ์บทเพลง แบบฝึกหัดจำนวนมาก ต้องเข้าใจจุดประสงค์ของบทเพลง แบบฝึกหัด เพื่อแก้ไขปัญหานักศึกษาแต่ละคนให้ตรงจุด โดยที่มีความเข้าใจว่าการให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดนั้น เป็นการเน้นย้ำ และให้นักศึกษาสร้างเทคนิคการบรรเลงเฉพาะจุด ส่วนการมอบหมายบทเพลงให้นักศึกษาฝึกนั้น เป็นการนำเทคนิคไปประยุกต์ใช้ในการบรรเลงจริง

ในส่วนการสร้างเทคนิคใหม่ให้ผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องวางแผนต่อเนื่องระยะยาวในการสอนเทคนิคจากสิ่งที่ไม่อยากนัก จนกระทั่งต่อไปยังเทคนิคขั้นสูงขึ้น ผู้สอนต้องเข้าใจเลือกบทเพลง และแบบฝึกหัดให้เหมาะสมในแต่ละคน

การเลือกแบบฝึกหัดสอนเทคนิคใหม่ๆ ให้นักศึกษานั้น ผู้สอนสามารถเลือกใช้แบบฝึกหัดเหมือนกันสำหรับนักศึกษาทุกคน แต่สำหรับการเลือกบทเพลงให้นักศึกษาฝึกหัดนั้น แม้ว่าจะเป็นนักศึกษาเครื่องดนตรีเดียวกัน และเรียนในชั้นเรียนเดียวกัน เพื่อเป็นการประยุกต์เทคนิคใหม่ที่ได้ฝึกฝนมากับบทเพลง ผู้สอนควรเลือกบทเพลงที่ต่างกันสำหรับนักศึกษาแต่ละคน โดยให้มีความยากง่าย คล้ายกัน ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้นักศึกษาเกิดการเปรียบเทียบวิธีการบรรเลงกันเอง อันทำให้เกิดการ อิจฉา น้อยใจ หรือภูมิใจอันเกินควรของนักศึกษา อันอาจส่งผลถึงความสัมพันธ์อันหมู่นักศึกษา หรือกระทบการบรรเลงรวมวงในวิชาอื่นๆ ด้วย

7. ผลลัพธ์หรือความสำเร็จที่เกิดขึ้น และสิ่งที่ผู้เล่าเรื่องที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ดังกล่าว

เนื่องจากการสอนดนตรีปฏิบัติ มุ่งเน้นพัฒนาทักษะของนักศึกษาเป็นรายบุคคล ดังนั้นการให้เกรดแสดงผลการเรียนนั้น จะตัดสินจากพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นจากจุดเริ่มต้น ซึ่งผลสุดท้ายนั้น นักศึกษาแต่ละคน อาจมีศักยภาพไม่เท่ากัน แต่ผลของการสอนลักษณะดังกล่าว จะทำให้แก้ไขปัญหาเทคนิคการบรรเลง และสร้างเทคนิคใหม่ๆ ที่ถูกต้องให้นักศึกษาได้เป็นรายบุคคล ทำให้นักศึกษาหลายคนประสบความสำเร็จในเวทีการแข่งขัน ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมค่ายดนตรีต่างๆ ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติมากขึ้น และ

การเรียนการสอนลักษณะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญลักษณะนี้ ทำให้วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต ก้าวขึ้นเป็นหนึ่งผู้นำในด้านการเรียนการสอนดนตรีในประเทศไทย